

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 12, No. 3, 2017, pp. 202 - 214

O J E D

An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

การวิเคราะห์สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู
ANALYSIS OF STUDENT TEACHERS' SOCIAL EMOTIONAL COMPETENCE****

นางสาวน้ำฝน นาสวาสดี *

Numfon Nasawat

ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช **

Prof. Suwimon Wongwanich, Ph.D.

อาจารย์ ดร. กนิษฐ์ ศรีเคลือบ ***

Kanit Sriklaub, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู 2) เปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูที่มีภูมิหลังต่างกัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ตัวอย่างวิจัยในครั้งนี้เป็นนักศึกษาครูจำนวน 718 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางโดยใช้ โปรแกรม SPSS Version 22

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาครูมีสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 คะแนนจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 2) ตัวแปรมหาวิทยาลัยและสาขาวิชาที่ศึกษามีผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู ($F = 5.32$ sig. = .000)

* นิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดารววิทยการศึกษ การศึกษาวิจัยและจิตวิทยการศึกษ

คณะครุศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: numfonnasawat@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีวิทยการศึกษ การศึกษาวิจัยและจิตวิทยการศึกษ

คณะครุศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: wsuwimon@chula.ac.th

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีวิทยการศึกษ การศึกษาวิจัยและจิตวิทยการศึกษ

คณะครุศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: skanit@chula.ac.th

****บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง ผลกระทบของบรรยากาศชั้นเรียนสู่ภาวะที่มีต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูและผลที่ตามมา

Abstract

The research aims were to: 1) analyze the level of student teachers' social emotional competence and 2) compare the level of student teachers' social emotional competence with different university and major of study. The sample were 718 student teachers with multi-stage random sampling Data collected using a survey questionnaire that analyzed using descriptive statistics and two-way ANOVA by SPSS Version 22

The research finding were as follows: 1) student teachers had a high level of social emotional competence. The mean was 3.94 from the 5 point scale, and the standard deviation was 0.47 and 2) the factor such as different university and major of study affected student teachers' social emotional competence ($F = 5.32$ sig = .000)

คำสำคัญ: สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคม / นักศึกษาครู

KEYWORDS: SOCIAL EMOTIONAL COMPETENCE / STUDENT TEACHERS

บทนำ

ครูที่เข้าใจและสามารถจัดการอารมณ์ของตนเองและของนักเรียนในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ดีจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคม (social emotional competence: SEC) เป็นความสามารถของครูในการเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ดังนั้นสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของครูจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญของครูที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้เป็นนักการศึกษา มืออาชีพ (Buchanan, Guedner, Tran, & Merrell 2009; Tom, 2012) ครูที่มีสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมจะเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ สนับสนุนและให้กำลังใจกับนักเรียน ออกแบบบทเรียนที่สร้างจุดแข็งให้กับนักเรียน หาแนวทางส่งเสริมแรงจูงใจภายในของนักเรียน และฝึกให้นักเรียนสามารถผ่านสถานการณ์ความขัดแย้ง รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในหมู่นักเรียน และทำหน้าที่เป็นแบบอย่างสำหรับการสื่อสารที่เคารพซึ่งกันและกันอย่างเหมาะสมได้ (Jennings, 2016; McCuin, 2012)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้เรียนมีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว และวัฒนธรรม นักการศึกษาได้ให้ความสำคัญในการนำการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (social and emotional learning: SEL) มาใช้เป็นตัวแทรกแซง (intervention) ในการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน (Merrell, 2010; Tom, 2012) การส่งเสริมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมให้ประสบความสำเร็จต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของครู โดยครูที่มีสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมสูงจะใช้กลยุทธ์การจัดการพฤติกรรม การส่งเสริมการแก้ปัญหาและความ

ร่วมมือระหว่างนักเรียน การออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม และการพัฒนาความสัมพันธ์ที่สนับสนุน และให้กำลังใจกับนักเรียน (Jennings, 2016; Jennings, & Greenberg, 2009) ผลการวิจัยในประเด็นเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของครูมีความสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาและควรได้รับการ พัฒนาตั้งแต่ขณะเป็นนักศึกษาครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกระบวนการที่เตรียมให้นักศึกษาครูมีความพร้อมและมีความสามารถในการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูที่แท้จริงได้ในอนาคต (วัชรภรณ์ เชื้อนวัง, 2549) นักศึกษาครูที่ต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องปรับตัวให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน ต้องมีความรับผิดชอบกับภาระงานสอน การปฏิบัติงานครู และพบกับปัญหาต่างๆระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูจะเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้พวกเขาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สร้อยญา จันทร์ชูสกุล, 2555) แล้วปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู

ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคม พบว่า เพศ ระดับชั้นปี ระดับเกรดเฉลี่ย มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา (ประภาศ ปานเจียง, 2558) อายุ ประเภทของมหาวิทยาลัย และการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม สามารถทำนายศักยภาพทางสังคมของนักศึกษาปริญญาตรี (รังสิริศม์ วงศ์อุปราช และพีร์ วงศ์อุปราช, 2555) เชื่อชาติ สถานที่ตั้งของโรงเรียน อายุ ระดับชั้นที่สอน วิชาที่สอน มีผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของครู (Tom, 2012) จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาระดับและเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูตามตัวแปรปัจจัยภูมิหลังของนักศึกษาครู ได้แก่ มหาวิทยาลัยที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษา

วัตถุประสงค์

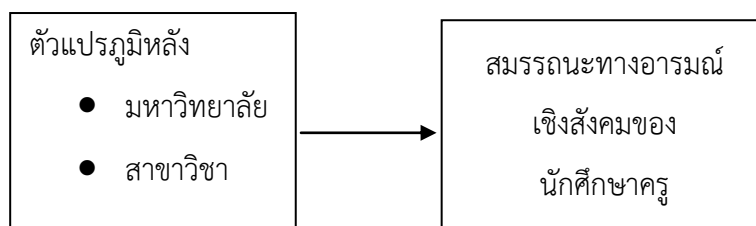
1. เพื่อวิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูที่มีภูมิหลังต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาครูโดยสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความตระหนักในตนเอง 2) การจัดการกับตนเอง 3) ทักษะความสัมพันธ์ 4) การตัดสินใจบนความรับผิดชอบ และ 5) ความตระหนักทางสังคม เก็บข้อมูลจากนักศึกษาครูซึ่งอยู่ในระหว่างศึกษาในหลักสูตรผลิตครูชั้นปีที่ 1-4 เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพราะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาครูควรมีความพร้อมทั้งด้านวิชาการและด้านสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคม เพื่อสามารถฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิจัยครั้งนี้ตัวอย่างวิจัยคือนักศึกษาครูดั่งนั้นสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมจึงเป็นสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความตระหนักในตนเอง 2) การจัดการกับตนเอง 3) ทักษะความสัมพันธ์ 4) การตัดสินใจบนความรับผิดชอบ และ 5) ความตระหนักทางสังคม (CASEL, 2016; Jennings & Greenberg, 2009; Zins et al., 2004) จากงานวิจัยในอดีตพบว่าปัจจัยภูมิหลังมีผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคม พบว่า ประเภทของมหาวิทยาลัย สามารถทำนายศักยภาพทางสังคมของนักศึกษาปริญญาตรี (รังสิริศม์ วงศ์อุปราช และพีร์ วงศ์อุปราช, 2555) ระดับชั้นและวิชาที่สอนมีผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของครู (Tom, 2012)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อวิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู และเปรียบเทียบสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูที่มีภูมิหลังต่างกัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรคือ นักศึกษาครูในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปีการศึกษา 2559

ตัวอย่างวิจัย

ตัวอย่างวิจัย คือ นักศึกษาครูในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 มหาวิทยาลัย แบ่งเป็น กลุ่มมหาวิทยาลัยรัฐ 2 แห่ง กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2 แห่ง รวม 718 คน ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยสุ่มมหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำแนกตามสังกัด จากนั้นนักศึกษาครูโดยสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

นิยามเชิงปฏิบัติการ

สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของนักศึกษาครูในการเข้าใจ และจัดการอารมณ์ในการเข้าสังคมของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ

ดังนี้ 1) ความตระหนักในตนเอง หมายถึง การรู้ความรู้สึก อารมณ์ และความสนใจของตนเอง เช่น รับรู้
อารมณ์ของตนเองว่ากำลังรู้สึกอย่างไร เข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนของอารมณ์ของตนเอง 2) การจัดการกับ
ตนเอง หมายถึง การกำกับอารมณ์ของตนเองเมื่อถูกแรงกระตุ้นหรือเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายอารมณ์
มีความสามารถในการแสดงออกและปรับเปลี่ยนอารมณ์ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาพบรรยากาศในชั้น
เรียนในเชิงบวก 3) ทักษะความสัมพันธ์ หมายถึง การส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น
ความเห็นอกเห็นใจ ความเมตตา สนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งจัดการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
ระหว่างบุคคลได้ 4) การตัดสินใจบนความรับผิดชอบ หมายถึง การตัดสินใจโดยพิจารณาจริยธรรม
บรรทัดฐานทางสังคม ความปลอดภัย การเคารพผู้อื่น และคำนึงถึงผลกระทบที่ตามมาจากการตัดสินใจนั้น
และ 5) ความตระหนักทางสังคม หมายถึง การเอาใจใส่อารมณ์ความรู้สึกของผู้เกี่ยวข้อง เช่น รับรู้ความ
หลากหลายทางวัฒนธรรม และชื่นชมยอมรับมุมมองที่แตกต่างของบุคคลอื่น

นักศึกษาครู หมายถึง นักศึกษาครูในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาบัณฑิต ชั้นปีที่ 1-4
ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ปีการศึกษา 2559

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับการรับรู้การจัดบรรยากาศชั้นเรียนสุขภาวะ
วัดระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู และผลที่ตามมาคือความตั้งใจในการจัดบรรยากาศ
ชั้นเรียนสุขภาวะ และความตั้งใจพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักเรียน เป็นแบบสอบถามจำนวน
1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย มหาวิทยาลัย
เพศ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย สาขาวิชา เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะทาง
อารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู เป็นมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 5 ท่าน พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่มุ่งวัด (IOC) อยู่
ระหว่าง 0.60-1.00 และผลการตรวจสอบความเที่ยง (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค
(Cronbach's alpha coefficient) โดยทดลองใช้กับนักศึกษาครูจำนวน 35 คน พบว่าเครื่องมือมีความเที่ยง
อยู่ในระดับสูง มีช่วงพิสัยความเที่ยงเท่ากับ 0.759-0.888 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูล
จริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไป
ยังคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
ดำเนินการเก็บข้อมูล 5 สัปดาห์ โดยโทรศัพท์ติดต่อผู้ประสานงานของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ที่ไปเก็บ

ข้อมูล เดินทางไปมอบหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและแบบสอบถามแก่ผู้ประสานงานและอาจารย์ผู้สอน ติดตามการได้รับแบบสอบถามจากผู้ประสานงานและอาจารย์ผู้สอน สรุปจำนวนแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตอบปัญหาวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของตัวอย่างวิจัย ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย มหาวิทยาลัย และสาขาวิชา โดยใช้สถิติบรรยายคือร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของตัวอย่างวิจัยเป็นการวิเคราะห์ตัวแปรภูมิหลังของตัวอย่างวิจัย

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาวิจัย

2.1) วิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง

2.2) เปรียบเทียบระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูตามตัวแปรภูมิหลังที่ต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (two-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของตัวอย่างวิจัย

ตัวอย่างวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 718 คน ศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 190 คน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 201 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 185 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 142 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวอย่างวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.10 ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.26-4.00 คิดเป็นร้อยละ 52.92 ตัวอย่างวิจัยแต่ละชั้นปีมีจำนวนใกล้เคียงกัน และส่วนใหญ่เรียนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 28.13 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาครูที่เป็นตัวอย่างวิจัย

ข้อมูลพื้นฐาน		จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ		มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม		มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	61	32.10	29	14.43	58	31.40	52	36.60	200	27.90
	หญิง	129	67.90	172	85.57	127	68.60	90	63.40	518	72.10
	รวม	190	100.00	201	100.00	185	100.00	142	100.00	718	100.00
เกรดเฉลี่ย	2.00-2.50	5	2.63	0	0.00	12	6.49	7	4.93	24	3.34
	2.51-3.00	32	16.84	0	0.00	50	27.03	26	18.31	108	15.04
	3.01-3.25	52	27.37	20	9.95	61	32.97	73	51.41	206	28.69
	3.26-4.00	101	53.16	181	90.05	62	33.51	36	25.35	380	52.92
	รวม	190	100.00	201	100.00	185	100.00	142	100.00	718	100.00
ชั้นปี	ปี 1	42	22.11	62	30.85	39	21.08	40	28.17	183	25.49
	ปี 2	43	22.63	60	29.85	48	25.95	39	27.46	190	26.46
	ปี 3	50	26.32	58	28.86	54	29.19	29	20.42	191	26.60
	ปี 4	55	28.95	21	10.45	44	23.78	34	23.94	154	21.45
	รวม	190	100.00	201	100.00	185	100.00	142	100.00	718	100.00
สาขาวิชา	การศึกษาปฐมวัย	28	14.74	87	43.28	59	31.89	28	19.72	202	28.13
	ประถมศึกษา	27	14.21	114	56.72	0	0.00	0	0.00	141	19.64
	สุขศึกษาและพลศึกษา	19	10	0	0.00	41	22.16	0	0.00	60	8.36
	ดนตรีศึกษา	10	5.26	0	0.00	0	0.00	0	0.00	10	1.39
	การศึกษานอกระบบโรงเรียน	15	7.89	0	0.00	0	0.00	0	0.00	15	2.09
	เทคโนโลยีการศึกษา	0	0.00	0	0.00	77	41.62	0	0.00	77	10.72
	ธุรกิจศึกษา	8	4.21	0	0.00	0	0.00	0	0.00	8	1.11
	ภาษาไทย	0	0.00	0	0.00	0	0.00	29	20.42	29	4.04
	ภาษาอังกฤษ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	26	18.31	26	3.62
	วิทยาศาสตร์	38	20.00	0	0.00	0	0.00	13	9.15	51	7.10
	คณิตศาสตร์	24	12.63	0	0.00	0	0.00	18	12.68	42	5.85
	สังคมศึกษา	13	6.84	0	0.00	0	0.00	28	19.72	41	5.71
	จิตวิทยา	8	4.21	0	0.00	8	4.32	0	0.00	16	2.23
	รวม	190	100.00	201	100.00	185	100.00	142	100.00	718	100.00

2) ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู

ผลการวิเคราะห์สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู พบว่า นักศึกษาครูมีสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 คะแนนจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมีค่าเท่ากับ 12.06 ผลการวิเคราะห์ความแบ่

พบว่าค่าความเบ้เท่ากับ -0.66 นั่นคือตัวแปรนี้มีลักษณะเบ้ซ้ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าลักษณะการแจกแจงความถี่ของตัวแปรสูงกว่าค่าเฉลี่ย ผลการวิเคราะห์ความโด่ง พบว่าค่าความโด่งเท่ากับ 1.46 นั่นคือลักษณะการแจกแจงความถี่ของตัวแปรโด่งกว่าโค้งปกติ

สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความตระหนักในตนเอง 2) การจัดการกับตนเอง 3) ทักษะความสัมพันธ์ 4) การตัดสินใจบนความรับผิดชอบ และ 5) ความตระหนักทางสังคม โดยผลการวิเคราะห์ระดับขององค์ประกอบของสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงโดยมีรายละเอียดดังนี้ ผลการวิเคราะห์ความตระหนักในตนเอง พบว่านักศึกษาครูมีความตระหนักในตนเองอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 ผลการวิเคราะห์การจัดการกับตนเอง พบว่า นักศึกษาครูมีการจัดการกับตนเองอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 ผลการวิเคราะห์ทักษะความสัมพันธ์ พบว่า นักศึกษาครูมีความตระหนักในตนเองอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจบนความรับผิดชอบ พบว่า นักศึกษาครูมีความตระหนักในตนเองอยู่ในระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 และผลการวิเคราะห์ความตระหนักทางสังคม พบว่า นักศึกษาครูมีความตระหนักทางสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู

ตัวแปร	n	M	SD	CV (%)	Sk	Ku
สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู	718	3.94	0.47	12.06	-0.66	1.46
องค์ประกอบของสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู						
- ความตระหนักในตนเอง	718	3.93	0.59	15.07	-0.61	0.71
- การจัดการกับตนเอง	718	3.79	0.64	16.78	0.67	9.75
- ทักษะความสัมพันธ์	718	3.84	0.61	13.94	-0.36	0.38
- การตัดสินใจบนความรับผิดชอบ	718	4.02	0.56	14.03	-0.57	0.99
- ความตระหนักทางสังคม	718	4.12	0.56	13.71	-0.62	0.71

ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูจำแนกตามมหาวิทยาลัยที่ศึกษา พบว่า ทุกมหาวิทยาลัยนักศึกษาครูมีระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมอยู่ในระดับสูง เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.70 รองลงมาคือนักศึกษาครูมีระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 45.13 และไม่มีนักศึกษาครูที่มีระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังตาราง 3

ตาราง 3 ความถี่ของระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูจำแนกตามมหาวิทยาลัยที่ศึกษา

สมรรถนะทางอารมณ์ เชิงสังคมของ นักศึกษาครู	จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย		มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ		มหาวิทยาลัย ราชภัฏจันทรเกษม		มหาวิทยาลัย ราชภัฏ สวนสุนันทา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำมาก (1.00)	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ระดับต่ำ (1.01-2.00)	1	0.53	1	0.50	0	0.00	1	0.70	3	0.42
ระดับปานกลาง (2.01-3.00)	5	2.63	4	1.99	3	1.62	15	10.56	27	3.76
ระดับสูง (3.01-4.00)	105	55.26	98	48.76	96	51.89	65	45.77	364	50.70
ระดับสูงมาก (4.01-5.00)	79	41.58	98	48.76	86	46.49	61	42.96	324	45.13
รวม	190	26.46	201	27.99	185	25.77	142	19.78	718	100.00

ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาครูทุกสาขาวิชา มีระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมอยู่ในระดับสูง ยกเว้นในสาขาวิชาการศึกษาดุริยวิทย ดนตรีศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และจิตวิทยา ส่วนใหญ่นักศึกษาครูมีระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมอยู่ในระดับสูงมาก ดังตาราง 4

ตาราง 4 ความถี่ของระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สาขาวิชา ที่ศึกษา	สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู											
	ระดับต่ำมาก (1.00)		ระดับต่ำ (1.01-2.00)		ระดับปานกลาง (2.01-3.00)		ระดับสูง (3.01-4.00)		ระดับสูงมาก (4.01-5.00)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษาดุริยวิทย	0	0.00	1	33.33	5	18.52	96	26.37	100	30.86	202	28.13
ประถมศึกษา	0	0.00	1	33.33	4	14.81	70	19.23	66	20.37	141	19.64
สุศึกษาและพลศึกษา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	33	9.07	27	8.33	60	8.36
ดนตรีศึกษา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	1.10	6	1.85	10	1.39
การศึกษานอกระบบ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	9	2.47	6	1.85	15	2.09
เทคโนโลยีการศึกษา	0	0.00	0	0.00	1	3.70	43	11.81	33	10.19	77	10.72
ธุรกิจศึกษา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	5	1.37	3	0.93	8	1.11
ภาษาไทย	0	0.00	0	0.00	0	0.00	14	3.85	15	4.63	29	4.04
ภาษาอังกฤษ	0	0.00	0	0.00	3	11.11	6	1.65	17	5.25	26	3.62

สาขาวิชา ที่ศึกษา	สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู											
	ระดับต่ำมาก (1.00)		ระดับต่ำ (1.01-2.00)		ระดับปานกลาง (2.01-3.00)		ระดับสูง (3.01-4.00)		ระดับสูงมาก (4.01-5.00)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาศาสตร์	0	0.00	0	0.00	8	29.63	31	8.52	12	3.70	51	7.10
คณิตศาสตร์	0	0.00	1	33.33	5	18.52	23	6.32	13	4.01	42	5.85
สังคมศึกษา	0	0.00	0	0.00	0	0.00	23	6.32	18	5.56	41	5.71
จิตวิทยา	0	0.00	0	0.00	1	3.70	7	1.92	8	2.47	16	2.23
รวม	0	0.00	3	0.42	27	3.76	364	50.70	324	45.12	718	100.00

3) ผลการทดสอบความแตกต่างของสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูจำแนก

ตามภูมิภาค

การทดสอบความแตกต่างของสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูจำแนกตามภูมิภาค ได้แก่ มหาวิทยาลัย และสาขาวิชา เมื่อวิเคราะห์จำแนกตามมหาวิทยาลัยที่ศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยที่ศึกษา มีผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู และเมื่อวิเคราะห์จำแนกสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า สาขาวิชาที่ศึกษามีผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง มหาวิทยาลัยกับสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยและสาขาวิชาที่ศึกษามีผลต่อ สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ สาขาวิชาที่ศึกษา (two-way ANOVA)

ตัวแปร	Test of Homogeneity		Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
	Levene's Test	Sig.					
มหาวิทยาลัย	1.029	.425	7.750	3	2.583	13.000	.000
สาขาวิชา			16.134	12	1.345	6.766	.000
มหาวิทยาลัย*สาขาวิชา			6.342	6	1.057	5.319	.000
Error			138.298	696	.199		
Corrected Total			161.685	717			

a. R Squared = .145 (Adjusted R Squared = .119)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้น พบว่านักศึกษาครูมีสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมอยู่ในระดับสูง แสดงถึงหลักสูตรผลิตครูของมหาวิทยาลัยต่างๆ ส่งเสริมให้นักศึกษาครูมีสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมก่อน ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผ่านการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมกลุ่ม และงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Merrell (2010) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้โดย การนำการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม มาใช้เป็นตัวแทรกแซง (intervention) ในการเรียนการสอนใน

โรงเรียน เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมสูงขึ้น และเมื่อวิเคราะห์สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครูพบว่า มหาวิทยาลัยที่ศึกษาและสาขาวิชาที่ศึกษามีผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู โดยมหาวิทยาลัยที่คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีหลายสาขาวิชาและหลายรายวิชาให้นักศึกษาครูได้เลือกเรียน ทำให้นักศึกษาครูได้มีการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมกับบุคคลต่างสาขาวิชาหรือต่างคณะ ซึ่งส่งผลให้มีสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมสูง ในด้านของสาขาวิชา พบว่า สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มีระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมสูงในสัดส่วนที่น้อยกว่าสาขาวิชาอื่นๆ อาจเป็นผลมาจากเนื้อหาวิชาที่ค่อนข้างเข้มข้น ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมได้บ่อยหรือมากเท่าสาขาวิชาอื่นๆ สอดคล้องกับ รังสิริศม์ วงศ์อุปราช และพีร์ วงศ์อุปราช (2555) พบว่า ประเภทของมหาวิทยาลัย สามารถทำนายศักยภาพทางสังคมของนักศึกษาปริญญาตรีได้ และTom (2012) พบว่า ระดับชั้นและวิชาที่สอนมีผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของครู ครูที่สอนในระดับชั้นที่สูงขึ้นและสอนรายวิชาที่มีเนื้อหายากหรือเข้มข้นจะมีระดับสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมต่ำกว่าครูที่สอนในระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู และข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษาครูที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีสาขาวิชาและรายวิชาให้เลือกเรียนอย่างหลากหลายทั้งในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และนอกคณะ เป็นการจัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ทั้งนี้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนควรเน้นกิจกรรมหรืองานกลุ่ม เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกัน นำไปสู่สมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจจะส่งผลต่อสมรรถนะทางอารมณ์เชิงสังคมของนักศึกษาครู เช่น รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครอง ประเภทของงานอดิเรกหรือกิจกรรมยามว่าง ลักษณะของเพื่อนสนิท เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

วัชรภรณ์ เชื้อนวัง. (2549). *สภาพปัจจัยและการส่งเสริมการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบ*

กัลยาณมิตรนิเทศ : พหุกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สร้อยญา จันทร์ชูสกุล. (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุของพัฒนาการสุขภาวะทางจิตของนักศึกษาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาศ ปานเจียง. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และรูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

รังสิริศม์ วงศ์อุปราช, และพีร วงศ์อุปราช. (2555). การศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักศึกษาปริญญาตรีระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 6(12), 7-24.

ภาษาอังกฤษ

Buchanan, R., Guedner, B. A., Tran, O. K., & Merrell, K. W. (2009). Social and emotional learning in classrooms: A survey of teachers' knowledge, perceptions, and practices. *Journal of Applied School Psychology*, 25(2), 187-203.

Jennings, P. A. (2016). CARE for teachers: A mindfulness-based approach to promoting teachers' social and emotional competence and well-being. In A. S.-R. Kimberly & W. R. Robert (Eds.), *Handbook of mindfulness in education* (pp. 133-148). Retrieved from http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-4939-3506-2_9

Jennings, P. A., & Greenberg, M. T. (2009). The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. *Review of Educational Research*, 79(1), 491-525.

McCuin, D. (2012). *Teachers working with social emotional competence: Students' perspectives on the positive effects*. (Doctoral dissertation). Colorado State University, Fort Collins, Colorado, United States.

Merrell, K. W. (2010). Linking prevention science and social and emotional learning: The Oregon resiliency project. *Psychology in the Schools*, 47(1), 55-70.

The Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning: CASEL. (2016). Core SEL competencies. Retrieved from <http://www.casel.org/core-competencies/>

Tom, M. K. (2012). *Measurement of teachers' social-emotional competence: Development of the social-emotional competence teachers' rating*. (Doctoral dissertation). University of Oregon, Eugene, Oregon, United States.

Zins, J. E., Bloodworth, M. R., Weissberg, R. P., & Walberg, H. J. (2004). The scientific base linking social and emotional learning to school success. In J. E. Zins, M. R. Bloodworth, R. P. Weissberg, & H. J. Walberg (Eds.), *Building academic success on social and emotional learning: What does the research say* (pp. 3-22). Retrieved from [https://books.google.co.th/books?hl=th&lr=&id=MuDGDHCB_iwC&oi=fnd&pg=&PA3dq=Zins,+J.+E.,+Bloodworth,+M.+R.,+Weissberg,+R.+P.,+%26+Walberg,+H.+J.+ \(2004\).+The+scientific+base](https://books.google.co.th/books?hl=th&lr=&id=MuDGDHCB_iwC&oi=fnd&pg=&PA3dq=Zins,+J.+E.,+Bloodworth,+M.+R.,+Weissberg,+R.+P.,+%26+Walberg,+H.+J.+ (2004).+The+scientific+base)